

Aftale vedrørende foder til kvæg
(ændret pr. 1. juni 2018)

Formål

Nærværende aftale mellem DAKOFO, Landbrug & Fødevarer, Kvæg og Mejeriforeningen er indgået med henblik på at undgå forekomst af aflatoxin M1 i mælk.

Formålet med aftalen er at sikre, at indholdet af aflatoxin M1 i dansk rå mælk ikke overstiger detektionsgrænsen (pt. 2 ppt). Det er derfor nødvendigt at stille krav til fodermidler og mælkeproducenternes anvendelse af fodermidler og foderblandinger, som er mere vidtgående end reglerne i den gældende lovgivning.

§ 1.

Nærværende aftale omfatter tilskudsfoderblandinger, fuldfoderblandinger og fodermidler, der leveres til og anvendes af danske mælkeproducenter.

§ 2.

Stk. 1. Der er nedsat en Følgegruppe, bestående af repræsentanter fra aftaleparterne. Følgegruppen sammensættes af:

1. To repræsentanter fra Mejeriforeningen
2. En repræsentant fra SEGES, HusdyrInnovation
3. Tre repræsentanter fra DAKOFO

Stk. 2. Følgegruppens opgave er rådgivende, koordinerende, mæglende og fortløkkende overfor aftaleparterne.

Følgegruppen vurderer herunder resultaterne fra leverandørkontrollen jævnfør §6 og Fødevarestyrelsen, Foder kontrol, og rådgiver på baggrund af disse, om der er behov for supplerende tiltag. Endvidere:

- koordinerer Følgegruppen de nødvendige opfølgings- og rapporteringsprocedurer.
- udarbejder Følgegruppen den liste over tilsluttede virksomheder, som Mejeriforeningen offentliggør.
- iværksætter Følgegruppen sanktioner over for foderstoffirmaer, der ikke overholder aftalen.
- udpeger Følgegruppen de områder, hvor der er behov for særlig kontrolmæssig opmærksomhed.

Stk. 3. Mejeriforeningen fremsender data fra leverandørkontrol på mælk.

DAKOFO indsamler data fra medlemsvirksomhedernes aflatoxinkontrol på fodermidler og færdigfoder.

Øvrige virksomheder, der tilslutter sig aftalen forpligter sig til, at indsende data fra aflatoxinkontrol.

Data fra aflatoxinkontrol af mælk og foder indsamles kvartalsvis af sekretariatet (Mejeriforeningen) og sendes til Følgegruppens medlemmer.

Stk. 4. Der indkaldes til møder efter aftale med gruppens medlemmer, dog mindst en gang årligt. Mejeriforeningen stiller sekretariat til rådighed.

§ 3.

Stk. 1. Fra 1. januar 2013 gælder følgende maksimale grænser for indhold af aflatoxin B1 i enkeltpartier¹ (de grænser, der er fastsat i lovgivningen, er angivet i parentes)

¹ Grænseværdierne gælder i foder, der leveres til ejendomme, der producerer mælk til videreforhandling, eller til fremstilling af levedsmidler eller til forhandling direkte til forbrugere

- Ublandede foderstoffer
kritiske varer 0,002 mg/kg (0,02 mg/kg)
- Ublandede foderstoffer,
øvrige varer 0,002 mg/kg (0,02 mg/kg)
- Tilskudsfoederblandinger 0,002 mg/kg (0,005 mg/kg)
- Fuldfoderblandinger 0,001 mg/kg (0,005 mg/kg)

Fodermidler, der anvendes til produktion af foderblandinger må maksimalt indeholde 20 ppb (0,02 mg/kg) aflatoxin B1.

Foderstofvirksomhederne skal fastlægge procedurer for prøvetagning, analyse, vurdering af analyseresultater og tilbagetrækning efter HACCP-principperne. Aflatoxinanalyser skal udføres af laboratorium, der er akkrediteret eller autoriseret af Fødevarestyrelsen til analyse af aflatoxin i foder.

Prøvetagning- og analyseprogram skal indholde prøvetagningsfrekvenser for overvågning af såvel fodermidler som færdigfoder.

Efter aftale i følgegruppen kan udpeges risikoråvarer, hvor der stilles særlige krav til dokumentation for aflatoxinindholdet inden varens anvendelse. Risikoråvarer, samt krav til håndtering af disse fremgår af bilag 1 til nærværende aftale.

Risikoråvarer udnævnt af Følgegruppen skal holdes i karantæne, til der foreligger den nødvendige dokumentation for aflatoxinindholdet.

§ 4.

Stk. 1. Afgiftede foderstoffer må ikke anvendes.

Stk. 2. Råvarer, der er formalinbehandlede, må ikke anvendes til foderblandinger. Ublandede foderstoffer, der er formalinbehandlede, må ikke sælges til danske mælkeproducenter eller anvendes til foderblandinger.

§ 5.

Foderstofvirksomheder tilslutter sig nærværende aftale enkeltvis.

Mejeriforeningen og SEGES, HusdyrInnovation forpligter sig til at offentliggøre opdateret liste over foderstofvirksomheder, der har tilsluttet sig og overholder aftalen. Mejeriforeningens medlemsvirksomheder forpligter sig til at sikre, at mælkeleverandører udelukkende anvender foderleverandører, der har tilsluttet sig aftalen.

Såfremt det efterfølgende viser sig, at den ovennævnte henstilling ikke efterfølges, forbeholder foderstofbranchen sig ret til at ophæve aftalen.

§ 6.

Stk.1. Mejeriforeningen forpligter sig til at opretholde et HACCP-baseret kontrolsystem, hvor prøveplaner og analyseresultater kvartalsvis offentliggøres for Følgegruppen. Analyserne skal foretages af laboratorium, der er akkrediteret til analyse af aflatoxin i mælk.

Stk. 2. Ved fund af aflatoxin M1, over 5 ppt, i mælkeprøverne iværksætter SEGES, HusdyrInnovation en afklaring af aflatoxinindholdet i det anvendte foder på besætningsniveau.

SEGES, HusdyrInnovation gennemgår besætningens anvendelse af øvrigt foder, og dokumenterer ved analyser aflatoxinindholdet i risikobehæftet foder anvendt i besætningen. Analyserne skal foretages på laboratorium, der er akkrediteret til aflatoxinanalyser i foder.

Foderproducenten fremlægger dokumentation for aflatoxinindholdet i færdigfoder leveret til besætningen. Læsseprøver opbevares i minimum 2 måneder, dvs. der er sporbarhed 2 måneder tilbage fra levering af foder.

§ 7.

Såfremt der på grundlag af foderprøver, analyseret af offentlige myndigheder, akkrediterede uvildige laboratorier eller andre oplysninger, kan konstateres gentagen overtrædelse² af § 2-4 kan Følgegruppen fratage den pågældende virksomheds godkendelse, og virksomheden udtræder af aftalen. I sådanne tilfælde henstiller Mejeriforeningen og SEGES, HusdyrInnovation til mælkeproducenterne om ikke længere at indkøbe foder fra den pågældende virksomhed. Virksomheden kan genindtræde, når Følgegruppen finder det sandsynliggjort, at virksomheden ventes at kunne og ville overholde reglerne.

§ 9.

SEGES, HusdyrInnovation sikrer, at de resultater, der fremkommer i medfør af aftalen, indgår i konsulenternes og mælke kvalitetsrådgivernes løbende rådgivningsarbejde over for mælkeproducenterne.

§ 10

Nærværende aftale kan tages op til revurdering, når en af parterne ønsker det.

§ 11

Aftalen træder i kraft 1. juni 2018. Foderstofvirksomheder, der vil med på listen over tilsluttede virksomheder, skal tilslutte sig senest 1. juni 2018. Listen over tilsluttede foderstofvirksomheder offentliggøres på LandbrugsInfo af SEGES, HusdyrInnovation.

Således aftalt den

Dato: 2/5 2018

DAKOFO

Dato: 4/5 - 2018

Landbrug & Fødevarer, Kvæg

Dato: 26/4 - 2018

Mejeriforeningen

1.1. Produkter med skærpet risikoprofil: Kokos- og bomuldsfrøkager, rismel/-skaller og majs (konventionelle og økologiske produkter)

Risikoprofil

Ovenstående produkter udgør en specifik risiko for indhold af aflatoxin. Den øgede risiko knytter sig specielt til kokos, bomuld, rismel/-skaller samt majs dyrket i Sydeuropa og andre varme klimaer.

Aflatoxinindholdet er inhomogent fordelt i varen, hvorfor det er nødvendigt at analysere flere prøver for at opnå sikkerhed mod kontaminering af aflatoxin.

Krav til håndtering

Anvendelse

Anvendelsen i foderblandinger baseres på modtagekontrollen og vurdering af analyseresultater i henhold til tabel 2.

Prøvetagning

Definitioner

Enkeltprøve - mængden udtages ét sted i partiet (eksempelvis udtager kornspyd én enkeltprøve pr. hul i spyddet)

Samleprøve - sammenblanding af en serie enkeltprøver. En samleprøve kan repræsentere et helt parti, eller et delparti.

Prøvetagning skal foretages, så prøverne udtages så repræsentativt som muligt. Der skal altid udtages flere enkeltprøver for hver transportenhed (forvogn/hænger) med egnet prøvetagningsudstyr (spyd, Rakoraf/Monsufant).

Ved skibsmottagelse skal der minimum udtages enkeltprøver pr. 50 ton.

En samleprøve må maksimalt repræsentere 200 ton.

Tabel 1. Prøvetagningsfrekvens afhængig af partistørrelse

Partiets størrelse	Mindste antal samleprøver pr. parti:	Mindste antal samleprøver, der skal analyseres
Enkeltlæs (op til 35 ton)	1	1
Flere læs op til 400 ton	Én prøve pr. læs	Min. 2 og min. én prøve pr. 100 ton.
Skibspartier eller flere læs med samlet mængde over 400 ton	Én prøve pr. 200 ton	4 (dvs. ved partier under 800 ton repræsenterer samleprøven mindre end 200 ton)

Minimum prøvestørrelse til laboratoriet

På grund af den store partikelstørrelse (majs, kokos- og bomuldskeer) og toksinets inhomogene fordeling skal arbejdsprøven til laboratoriet som minimum udgøre 2 kg. Hele arbejdsprøven skal formales inden neddeling.

For rismel/skaller med lille partikelstørrelse skal arbejdsprøven minimum udgøre 1 kg. Hele arbejdsprøven skal formales inden neddeling.

Vurdering af analyseresultat

Ved fund af aflatoxin B1 over 5 ppb i én eller flere samleprøver af et parti, skal samtlige samleprøver af partiet analyseres.

Hvis én eller flere prøver viser indhold af aflatoxin B1 over 2 ppb beregnes toksinbelastningen i foderet ved at anvende middelværdien af målingen plus standardafvigelsen på bestemmelsen.

Tabel 2. Eksempel på beregning af toksinbelastning fra parti med mange prøver

Antal	20
Middel	3,9 ppb
Min.	0,0 ppb
Maks.	10,3 ppb
Standardafvigelse	2,8 ppb
Beregnet belastning	6,7 ppb

1.2 Produkter med ikke skærpet risikoprofil

Risikoprofil

Foderstofvirksomhederne skal fastlægge procedurer for prøvetagning, analyse, vurdering af analyseresultater og tilbagetrækning efter HACCP-principperne.

For hver enkelt råvare skal der udarbejdes en risikoprofil, der fastlægger analysefrekvensen. På basis af denne fastlægges prøvetagnings- og analyseprogram, som skal indeholde prøvetagningsfrekvenser for overvågning af såvel fodermidler som færdigfoder. Råvarer som f.eks. nordeuropæisk produceret korn vil normalt kunne betragtes som råvarer uden risiko, der derfor ikke behøver være omfattet af dette analyseprogram.

Aflatoksinanalyser skal udføres af et laboratorium, der er akkrediteret eller autoriseret af Fødevarestyrelsen til analyse af aflatoksin i foder.

Aflatoksinindholdet er inhomogent fordelt i råvarer generelt. Dog er homogeniteten i kager og skrå højere end i hele frø som majs, hvorfor antallet prøver til analyse kan reduceres.

Krav til håndtering

Anvendelse

På baggrund af den udarbejdede risikoprofil kan råvaren tages i anvendelse.

Prøvetagning

Der udtages prøver i henhold til den udarbejdede analyseplan.

Definitioner

Enkeltprøve - mængden udtages ét sted i partiet (eksempelvis udtager kornspyd én enkeltprøve pr. hul i spyddet)

Samleprøve - sammenblanding af en serie enkeltprøver. En samleprøve kan repræsentere et helt parti eller et delparti.

Prøvetagning skal foretages, så prøverne udtages så repræsentativt som muligt. Der skal altid udtages flere enkeltprøver for hver transportenhed (forvogn/hænger) med egnet prøvetagningsudstyr (spyd, Rakoraf/Monsufant).

Ved skibsmodtagelse skal som minimum udtages enkeltprøver pr. 50 ton.

En samleprøve må maksimalt repræsentere 5.000 ton.

Tabel 3. Prøvetagningsfrekvens afhængig af partistørrelse

Partiets størrelse	Mindste antal samleprøver pr. parti	Mindste antal prøver, der skal analyseres
Enkeltlæs (op til 35 ton)	1	1
Flere læs op til 2.000 ton	Én prøve pr. læs.	1 (sammenblanding af enkeltprøver)
Skibspartier eller flere læs med samlet mængde over 2.000 ton men ikke over 10.000 ton	Én prøve pr. 1000 ton.	1 (sammenblanding af samleprøver)

Skibspartier eller flere læs med samlet mængde over 10.000 ton	En prøve pr. 5.000 ton – dog minimum 2 prøver	1 (sammenblanding af samleprøver)
--	---	--------------------------------------

Minimum prøvestørrelse til laboratoriet

Ved store partikelstørrelser og på baggrund af toksinets inhomogene fordeling skal arbejdsprøven til laboratoriet som minimum udgøre 2 kg.

Hele arbejdsprøven skal formales inden neddeling.

Ved lille partikelstørrelse skal arbejdsprøven minimum udgøre 1 kg. Hele arbejdsprøven skal formales inden neddeling.

Vurdering af analyseresultat

Ved fund af aflatoxin B1 over 5 ppb i den analyserede prøve af et parti, skal samtlige samleprøver af partiet analyseres.

Hvis én eller flere prøver viser indhold af aflatoxin B1 over 2 ppb, beregnes toksinbelastningen i foderet ved at anvende middelværdien af målingen plus standardafvigelsen på bestemmelsen.

Hvis der findes aflatoxin i produkter uden skærpet risikoprofil skal dette straks meddeles til Følgegruppen. Følgegruppen vil herefter tage stilling til, om råvaren skal ændre status til "skærpet risikoprofil".

Table 4. Eksempel på beregning af toksinbelastning fra parti med mange prøver

Antal	20
Middel	3,9 ppb
Min.	0,0 ppb
Maks.	10,3 ppb
Standardafvigelse	2,8 ppb
Beregnet belastning	6,7 ppb

1.3 Tilskudsfoder og fuldfoder til kvæg

Risikoprofil

Foderstofvirksomhederne skal fastlægge procedurer for prøvetagning, analyse, vurdering af analyseresultater og tilbagetrækning efter HACCP-principperne.

For hver tilskudsfodergruppe, høj og lav procent konventionelt og økologisk, skal der udarbejdes en risikoprofil, der fastlægger analysefrekvensen. På basis af denne fastlægges prøvetagning- og analyseprogram, som skal indeholde prøvetagningsfrekvenser for overvågning af færdigfoder.

Krav til håndtering

Anvendelse

Foderet kan udleveres uden forudgående analyse, da det forventes, der er taget højde for evt. råvare med risiko forud for produktion.

Prøvetagning

Der udtages prøver i henhold til den udarbejdede analyseplan.

Det er vigtigt, at alle fodertyper hen over året bliver analyseret.

Vurdering af analyseresultat

Ved fund af aflatoksin B1 over 2 ppb i et parti kontaktes Følgegruppen og en evt. tilbagetrækning iværksættes.